

Nhân loại thân mến,

Tôi phải thừa nhận cảm giác kỳ lạ khi viết thư cho bạn. Thông thường các lá thư sẽ được gửi cho một cá nhân hoặc một nhóm người giới hạn. Thật bất thường khi viết thư cho toàn thể nhân loại. Bạn thậm chí còn không có cả địa chỉ bưu điện, và tôi nghi ngờ việc bạn nhận được nhiều thư từ. Dù thế, tôi nghĩ đã đến lúc tôi nên viết.

Hiển nhiên, tôi nhận ra rằng không thể nào tiếp cận với bạn một cách hoàn toàn - chỉ vì nhân loại không chỉ bao gồm mỗi người đang sống hiện tại mà còn cả những người đã từng sống. Con số ước tính là khoảng 107 tỷ người. Và còn tất cả những người vẫn chưa được sinh ra - hy vọng là sẽ rất nhiều. Tôi sẽ quay trở lại điểm này sau, nhưng trước khi chúng ta nói chuyện về tương lai, tôi muốn nhìn lại quá khứ.

Chúng ta đã đi được một chặng đường dài, nhân loại thân mến.

Không có loài động vật nào định hình môi trường xung quanh triệt để như bạn. Mọi việc bắt đầu vào khoảng 200.000 năm trước. Vào lúc đó, chẳng có giải Nobel nào cho việc nảy ra ý tưởng tuyệt vời về việc sử dụng da động vật để giữ ấm, hay kiểm soát lửa, hay việc phát minh ra cây giáo hoặc đôi giày. Tất cả những thứ đó đều là những phát minh đặc biệt tài tình, vốn không chỉ cho phép bạn tồn tại trong môi trường tự nhiên ban đầu đầy sóng gió mà còn cho phép bạn định hình nó theo mong muốn của mình và thống trị nó.

Con người đã không phải lúc nào cũng quyền lực như vậy. Trong một thời gian dài, bạn đã từng là một loài tầm thường, bên rìa, nằm đâu đó giữa chuỗi thức ăn, không kiểm soát môi trường tốt hơn khi đột, bướm hoặc sứa. Bạn tồn tại chủ yếu bằng việc hái lượm thực vật, bắt côn trùng, săn những động vật nhỏ và ăn xác động vật bị bỏ lại bởi những động vật săn mồi mạnh hơn, đi đâu khiến bạn luôn sống trong nỗi lo sợ thường trực.

Bạn có biết có nhiều biến thể di truyền trong một đàn tinh tinh bình thường hơn là trong 7 tỷ người sống trên trái đất ngày nay? Các nhà nghiên cứu tin rằng đi đâu này là bởi vì con người trước đây gần như đã bị tuyệt chủng và toàn bộ dân số thế giới hiện nay bắt nguồn từ một vài

người sống sót. Việc này buộc chúng ta phải khiêm tốn. Trên thực tế, chỉ bằng việc chúng ta đang hiện hữu nơi đây đã là một phép lạ.

Về thể chất, so với nhiều loài động vật, con người là sinh vật mong manh đến đáng ngạc nhiên. Có loài động vật nào mà lại dấn thân vào thế giới trần trụi, thét gào và bất lực một cách tương đối, là con mồi dễ dàng cho bất kỳ loài động vật ăn thịt nào xuất hiện? Một con cừu mới sinh có thể bước đi trong vòng vài giờ; một đứa trẻ phải mất khoảng một năm để tự đứng trên đôi chân của mình. Các động vật khác có các giác quan, cơ quan và phản xạ đặc trưng cho phép chúng sống sót trong những môi trường đặc trưng, nhưng bạn và mặt tự nhiên lại không được trang bị cho bất kỳ môi trường sống cụ thể nào. Tuy nhiên, điểm yếu rõ ràng này cũng đã chứng minh là một sức mạnh, tạo điều kiện cho bạn phân tán từ đồng cỏ xavan đến Bắc Cực, đáy biển và mặt trăng! Đó quả là một thành tựu độc đáo.

Một số người thậm chí còn nghĩ bạn sẽ vượt khỏi trái đất và định cư ngoài vũ trụ. Bản thân nó là một ý tưởng hay, nếu chỉ để tránh việc bạn bị xóa sổ một ngày nào đó khi một thiên thạch khổng lồ va vào hành tinh. Điều đó sẽ thật là ô danh. Dù thế, thành thật mà nói, tôi nghĩ rằng hơi sớm để bạn tìm kiếm nơi trú ẩn ở những thế giới khác. Trước hết, hãy cố gắng giải quyết một vài vấn đề trên hành tinh nhà của chúng ta. Bởi vì phải nói rằng sự hiện diện của bạn trên trái đất đã gây ra những rắc rối: sự nóng lên toàn cầu, nạn phá rừng, chất thải nhựa trong các đại dương, bức xạ ion hóa, sự suy giảm đa dạng sinh học. Những thứ đó đủ làm một người nản chí. Đôi khi có vẻ như bạn gây ra nhiều tác hại hơn là lợi ích!

Tôi thường gặp những người vốn tin rằng hành tinh này sẽ tốt hơn nếu bạn không xuất hiện. Tôi hy vọng sẽ không xúc phạm bạn bằng việc nói ra điều này, nhân loại thân mến, nhưng tôi cảm thấy buộc phải nói với bạn rằng có những người trong chúng ta không tin bạn, xem thường bạn với sự khinh miệt, hoặc đơn giản là không thích bạn bởi vì họ nghĩ rằng bạn đang tàn phá hành tinh này. Tôi sẽ vội nói thêm rằng bản thân tôi không phải là một trong số họ. Tôi đã luôn gặp khó khăn để hiểu được lòng căm ghét con người như thế, bởi vì suy cho cùng đó là một hình thức tự căm thù bản thân.

Việc mất niềm tin với nhân loại này đến từ đâu? Khi tra xét thêm, tôi phát hiện ra rằng những người mắc chứng này có một hình dung cụ thể về nhân loại, mà đối với trí óc tôi, hoàn toàn không chính xác: họ xem loài người là loài đi ngược tự nhiên mà không thực sự thuộc về tự nhiên hài hòa, xinh đẹp, lãng mạn. Tôi tin đây là một thành kiến khờ khạo vốn sẽ chẳng giúp chúng ta tiến về phía trước, và chúng ta nên dẹp bỏ nó càng sớm càng tốt. Để hiểu được ý tưởng này, chúng ta cần bắt đầu từ khởi thủy.

Trái đất ra đời hơn 4,5 tỷ năm trước. Lúc đầu, nó không hơn gì một hòn đá lè loi trong không gian, và phải mất hơn một tỷ năm trước khi sinh quyển của hành tinh này bắt đầu hình thành. Sau đó, mất khoảng hơn 2 tỉ năm nữa cho các thực vật đa bào đầu tiên tiến hóa. Một tỷ năm sau, trong sự bùng nổ kỷ Cambri, một dạng sống hoàn toàn mới xuất hiện trên hành tinh: động vật.

Các loài động vật đầu tiên xuất hiện cách đây 500 triệu năm. Chúng ta không biết các loài thực vật, vốn đã hiện diện từ trước đó khoảng một tỷ năm, cảm nhận thế nào khi động vật xuất hiện. Như bạn đã biết, thực vật muốn được sống trong yên bình; chúng không di chuyển nhiều và lấy chất dinh dưỡng từ mặt trời và đất. Giờ đây, tôi không biết thực vật nghĩ gì, vì tôi không thể nói chuyện với chúng, nhưng dường như không phải là không khả thi nếu thực vật cảm thấy quay cuồng và không thoải mái khi phải chịu đựng các động vật ở xung quanh. Có lẽ chúng thậm chí còn thấy động vật vô đạo đức, không phải chỉ vì động vật về cơ bản không có gốc rễ và sống với một tốc độ nhanh không thể tưởng tượng được mà phần nhiều vì chúng đã làm đi đều ở những ngày đó là hoàn toàn mới, chưa từng nghe đến và kinh khiếp: động vật ăn thực vật.

Sau khi cân nhắc mọi đi đều, sự xuất hiện của động vật không thể là niềm vui lớn cho các loài thực vật. Mặc dù vậy, **tiến hóa là không ngừng** và khi mà một trái đất chỉ có các loài thực vật đến thời điểm đó vẫn ổn, nó quả thật cũng hơi buồn chán, hoặc chí ít là ít thú vị hơn việc có cả các loài động vật (tôi sẽ bỏ qua không mô tả cho bạn về thời điểm trái đất không có cây, chỉ có đá, vốn thậm chí còn nhàm chán hơn).

Vậy thì, trở lại vai trò của nhân loại. **Cũng giống như sự xuất hiện của động vật làm rung chuyển thế giới thực vật, việc xuất hiện của bạn cũng**

đã gây ra rắc rối thích đáng. Hãy nhớ rằng, bạn chỉ mới đến đây. Các loài động vật đã tồn tại lâu hơn con người khoảng hơn 2.000 lần, và thực vật giản đơn lâu hơn 7.000 lần. Nhưng tôi không nói đi đâu này để buộc bạn phải khiêm tốn, bởi vì tôi nghĩ rằng bạn thật tuyệt vời.

Mặc dù về cơ bản bạn là một loài động vật, có đi đâu đó hoàn toàn độc đáo về bạn, không phải về hình thể con người vật lý của bạn – mà như tôi đã nói, không hề ẩn tượng – mà là xu hướng cố hữu của bạn trong việc sử dụng công nghệ. Trong khi các loài động vật cần mẫn khác cũng thay đổi môi trường xung quanh – hãy nghĩ về tổ của loài hải ly và ụ mối - không loài nào thực hiện triệt để như bạn. Tôi đang sử dụng từ “công nghệ” theo nghĩa rộng nhất: với từ “công nghệ”, tôi muốn nói đến tất cả các cách mà lối suy nghĩ của con người có ảnh hưởng đến thế giới xung quanh chúng ta – trang phục, dụng cụ và xe hơi mà còn những con đường, thành phố, bảng chữ cái, mạng kỹ thuật số, và thậm chí những tập đoàn đa quốc gia và hệ thống tài chính.

Kể từ khi bạn xuất hiện, bạn đã xây dựng các hệ thống công nghệ nhằm giải phóng bản thân khỏi các thế lực ngang ngạnh của tự nhiên. Bắt đầu bằng một mái nhà trên đầu để bảo vệ bạn khỏi cơn bão và tiến suốt chặng đường đến các loại thuốc hiện đại để điều trị các căn bệnh chết người. Bạn về bản chất mang thuộc tính công nghệ. Nhưng giống như một con cá không biết nó đang bơi trong nước, bạn có xu hướng đánh giá thấp việc cuộc sống của bạn gắn chặt một cách mật thiết với công nghệ và nó đã làm nhiều thứ cho bạn như thế nào. Ví dụ, hãy nhìn vào tuổi thọ. Khi bạn mới xuất hiện, một con người trung bình không thể mong đợi sống thật nhiều hơn tuổi 30. Một phần vì tỷ lệ tử vong trẻ em cao, bạn có thể tự cho bản thân mình may mắn nếu tồn tại đủ lâu để sinh sản. Từ quan điểm của Mẹ Thiên nhiên, đi đâu này hoàn toàn bình thường. Nếu bạn nhìn thấy một cặp vịt với một tá vịt con bơi phía sau vào mùa xuân, bạn không nên ngạc nhiên nếu chỉ có hai, hoặc may mắn có thể ba, còn sống sót vào cuối mùa hè.

Công nghệ là một phần của chúng ta, trong cùng một cách như ong và hoa đã tiến hóa để phụ thuộc lẫn nhau. Khi ong thu thập mật hoa, chúng giúp hoa sinh sản bằng cách phát tán phấn hoa. Con người phụ thuộc vào công nghệ, và ngược lại. Công nghệ cần chúng ta để phát tán và sinh sôi. Và

nhân loại, về khía cạnh đó bạn đã giúp sức kinh khủng! Công nghệ đã hiện diện ở nhiều nơi trên hành tinh của chúng ta đến nỗi nó đã dẫn đường cho một môi trường mới, một thiết lập mới, vốn đang biến đổi tất cả sự sống trên trái đất. Một kỹ quyền - một hệ sinh thái của các công nghệ tương tác tiến hóa sau khi bạn xuất hiện - đã phát triển trên cơ sở sinh quyền hiện tại. Tác động của nó đối với sự sống trên trái đất hầu như không thể bị đánh giá thấp và có thể được so sánh với, và có lẽ thậm chí còn lớn hơn, sự xuất hiện của các loài động vật 500 triệu năm trước.

Từ quan điểm tiến hóa, tất cả đi đều này là việc bình thường. Thiên nhiên luôn được xây dựng trên các mức phức tạp hiện hữu: sinh học xây dựng trên hóa học, nhận thức xây dựng trên sinh học, tính toán xây dựng trên sự nhận thức. Nhưng từ quan điểm của bạn, đó là ngoại lệ. Tôi không thể nghĩ ra một loài khác mà sự hiện diện đã làm đẩy lên một giai đoạn tiến hóa hoàn toàn mới, vượt thoát sự tiến hóa dựa trên hợp chất carbon, gen, DNA hàng tỷ năm tuổi. Cũng như DNA tiến hóa từ RNA, các hành động của bạn đã cho phép bước nhảy vọt về tiến hóa phi di truyền trong vật liệu mới, chẳng hạn như chip silicon. Mặc dù đây không phải là một hành động có ý thức, hệ quả không vì thế mà ít đi. Sự hiện diện của bạn đã thay đổi bộ mặt của trái đất tận gốc đến nỗi các tác động vẫn sẽ được nhìn thấy hàng triệu năm sau. Đây là những gì bạn đang làm, vốn bạn chỉ vừa nhận ra, nói chi đến việc có thể có lập trường rõ ràng đối với nó.

Giờ đây, tôi hiểu rằng đi đều này hoàn toàn không phải là một nhiệm vụ đơn giản, chỉ vì bạn, nhân loại, không phải là một sinh vật suy nghĩ đơn nhất mà là một đồng hỗn độn lúc nhúc hàng tỷ cá nhân, tất cả với những suy nghĩ, nhu cầu và ham muốn riêng của mình, những người không thực sự được trang bị về mặt sinh học để suy nghĩ ở mức độ hành tinh có quy mô lớn. Tuy nhiên, có vẻ như với tôi đó là vấn đề cấp thiết nhất ở thời điểm hiện tại. Bạn đang ở bước ngoặt. Và đó là lý do tại sao tôi đang viết thư này cho bạn.

Đối với tương lai, tôi thấy hai con đường khả dĩ mà bạn có thể phát triển một mối quan hệ đồng tiến hóa với công nghệ: con đường mơ ước và con đường ác mộng. Hãy bắt đầu với con đường ác mộng. Mỗi mối quan hệ đồng tiến hóa - cho dù giữa ong và hoa hoặc giữa con người và công nghệ - đều có nguy cơ trở thành mối quan hệ ký sinh. Mối quan hệ ký sinh, trái

ngược với quan hệ cộng sinh, thiếu đi sự tương hỗ. Địa, sản dây hay chim cu cu không cho gì lại vật chủ của nó; mà chỉ lấy đi. Phải chăng sự căng thẳng mà chúng ta cảm thấy về công nghệ có liên quan đến điều này? Mặc dù thực tế chúng ta đã sử dụng công nghệ từ thời xa xưa, vì nó phục vụ và mở rộng khả năng của chúng ta, loài người đang có nguy cơ cuối cùng lại là những kẻ phục vụ công nghệ, trở thành một phương tiện thay vì mục tiêu, trở thành vật chủ cho công nghệ. Một ví dụ có thể thấy trong lĩnh vực dược phẩm. Thuốc men không nghi ngờ là một công nghệ cứu mạng, nhưng khi các công ty dược phẩm cố gắng tối đa hóa số liệu tăng trưởng của mình bằng cách thuyết phục tất cả những người lệch đi khỏi trung bình thống kê về bất kỳ điểm nào rằng anh hoặc cô ấy có rối loạn và cần một loại thuốc thích hợp, chúng ta phải đặt câu hỏi liệu họ có đang thực sự phục vụ nhân loại, hoặc chỉ đáp ứng nhu cầu của ngành công nghiệp và các cổ đông.

Vậy thì đâu là ranh giới chính xác giữa các công nghệ tạo điều kiện cho nhân loại chúng ta và công nghệ cãm tù chúng ta và cướp đoạt những tiềm năng bẩm sinh? Nỗi lo sợ ám ảnh tận cùng là bạn, nhân loại, cuối cùng trở thành không có gì hơn là cơ quan sinh sản mà một sinh vật công nghệ lớn hơn cần để sinh sản và phát tán. Những dạng sống gói gọn trong những dạng sống lớn hơn có thể được tìm thấy đâu đó trong tự nhiên: ví dụ, hãy nghĩ đến hệ vi khuẩn đường ruột thực hiện những nhiệm vụ hữu ích khác nhau bên trong cơ thể chúng ta. Liệu chúng ta có sớm trở thành không hơn gì những con vi khuẩn trong bụng của con thú công nghệ? Lúc đó, nhân loại sẽ không còn là mục tiêu mà là phương tiện. Và tôi không thấy điều đó là đáng khát khao, bởi vì tôi là một con người, và tôi đang chơi cho đội nhân loại.

Bây giờ hãy nói về con đường mơ ước.

Ước mơ là khi bạn thức dậy và nhận ra con người không phải là điếm cuối mà là một quá trình. Công nghệ không chỉ làm thay đổi môi trường của chúng ta, mà cuối cùng sẽ làm thay đổi chúng ta. Những thay đổi sắp tới sẽ cho phép bạn trở nên “người” hơn bao giờ hết. Điều gì sẽ xảy ra nếu chúng ta sử dụng công nghệ để khuếch đại những phẩm chất con người tốt nhất của mình và hỗ trợ chúng ta đối với những điếm yếu?

Chúng ta có thể gọi thứ công nghệ đó là công nghệ nhân văn, vì thiếu một từ tốt hơn. Công nghệ nhân văn sẽ đặt các nhu cầu của con người là điểm bắt đầu của mình. Nó sẽ phát huy sức mạnh của chúng ta chứ không làm cho chúng ta trở nên thừa thãi. Nó sẽ mở rộng các giác quan của chúng ta chứ không làm cùn chúng. Nó sẽ hòa hợp với bản năng của chúng ta; nó sẽ có cảm giác tự nhiên. Công nghệ nhân văn sẽ không chỉ phục vụ các cá nhân mà, trên hết, phục vụ toàn thể nhân loại. Và cuối cùng nhưng không kém quan trọng, nó sẽ giúp hiện thực hóa những giấc mơ của con người chúng ta về bản thân mình.

Vậy thì bạn mơ ước đi đâu? Bay như một con chim? Sống trên mặt trăng? Bơi như một con cá heo? Giao tiếp bằng sóng siêu âm? Thần giao cách cảm với những người thân yêu? Bình đẳng giữa các giới tính và chủng tộc? Đồng cảm trở thành giác quan thứ sáu? Một ngôi nhà sẽ lớn lên cùng với gia đình bạn? Bạn muốn sống lâu hơn? Có lẽ bạn có thể sống mãi mãi.

Nghe này, nhân loại: bạn đã từng là một loài không đáng kể một cách tương đối, nhưng những ngày thơ ấu của bạn đã kết thúc rồi. Nhờ óc sáng chế và sáng tạo của mình, bạn đã nâng mình vượt khỏi bùn lầy của đồng cỏ xavan. Bạn đã trở thành chất xúc tác tiến hóa biến đổi bề mặt trái đất. Quá trình này chưa hoàn tất. Bạn là bản lề giữa sinh quyển mà từ đó bạn nhảy bật lên và kỹ quyển phát sinh sau khi bạn xuất hiện. Hành vi của bạn không chỉ ảnh hưởng chính tương lai của mình mà còn cả hành tinh và tất cả các loài khác sống trên đó. Đó không phải là trách nhiệm nhỏ.

Nếu bạn không nghĩ rằng bạn được trang bị cho đi đâu này, bạn nên ở lại trong hang của mình. Nhưng đó không phải là phong cách của bạn. Bạn đã mang thuộc tính công nghệ kể từ ngày được sinh ra. Khát khao được trở lại với thiên nhiên cũng dễ hiểu như tính bất khả của nó. Đó sẽ không chỉ là hèn nhát khi phải đối mặt với đi đâu không rõ, mà còn phủ nhận nhân tính của bạn. Chúng ta không thể tưởng tượng tương lai của nhân loại mà không cần suy nghĩ về tương lai của công nghệ. Bạn phải tiến về phía trước - ngay cả khi bạn chỉ mới đến đây. Bạn là một thiếu niên, nhưng đã đến lúc phải lớn lên. Công nghệ là chân dung tự họa của nhân loại. Đó là sự cụ thể hóa tính khéo léo của con người trong thế giới vật chất. Hãy khiến nó trở thành một tác phẩm nghệ thuật mà chúng ta có thể tự hào. Hãy sử dụng công nghệ để xây dựng một thế giới tự nhiên hơn và vạch ra

một con đường cho tương lai vốn khả dĩ không chỉ cho nhân loại mà còn tất cả các loài khác, cho hành tinh và cuối cùng là toàn thể vũ trụ.

Để kết thúc, tôi muốn yêu cầu bạn làm một việc. Tôi muốn mời mỗi người các bạn – đang sống và chưa sinh ra, trên trái đất và ở những nơi khác - hỏi một câu hỏi đơn giản đối với mỗi thay đổi công nghệ xuất hiện trong cuộc sống của mình: liệu điều này có làm tăng nhân tính của tôi?

Câu trả lời thường sẽ không phải là đen hoặc trắng, có hoặc không. Thông thường, nó sẽ kiểu như 60 phần trăm có, 40 phần trăm không. Và đôi khi bạn sẽ không đồng ý với những người khác và phải tranh luận về vấn đề này trước khi bạn có thể đi đến một thỏa thuận. Nhưng điều đó là tốt. **Nếu tất cả chúng ta kiên định lựa chọn công nghệ làm tăng nhân tính của mình, tôi biết bạn sẽ ổn.** Làm sao tôi biết? Điều đó vẫn chưa thấy được. Không ai biết nhân loại sẽ như thế nào trong một triệu năm, hay thậm chí liệu có còn loài người, và nếu còn, liệu tôi có thể nhận ra họ là con người. Liệu chúng ta sẽ chấp nhận việc cấy ghép? Tái lập trình DNA của chúng ta? Tăng gấp đôi kích thước bộ não mình? Giao tiếp ngoại cảm? Mọc cánh? Tôi không biết và không thể biết. Nhưng tôi hy vọng rằng trong một triệu năm tới vẫn còn một thứ gọi là nhân tính. **Bởi vì miễn có nhân tính, sẽ có những con người.**

Từ thâm tâm của nhân tính khiêm tốn, không hoàn hảo trong tôi, tôi mong bạn có được hạnh phúc, tình yêu và một cuộc hành trình dài, thú vị. Trong dự đoán rằng bạn sẽ mang đến hàng nghìn tỷ người nữa, với tất cả những gì tốt đẹp nhất,

Koert van Mensvoort

Tái bút Lưu ý cho người đọc cá nhân: Sau khi đọc bức thư này, hãy truyền nó cho một trong những người bạn của bạn. Nếu bạn muốn làm nhiều hơn, bạn cũng có thể sao chép, dịch, in lại và tiếp tục phân phối nó. Nhân loại là tất cả chúng ta.